

PEREMÄNGUD MILOWE KAARTIDEGA

JUHENDMATERJAL LAPSEVANEMATELE

MILOWE annab võimaluse veeta koos vaba aega, luua peresuhteid, arendada lastes enesekindlust, vabastada loovust ja intelligentsi, arendada sotsiaalseid ja emotsionaalseid oskuseid.

MILOWE on meie UNISTUS ja IDEE, kuidas lapse arengut algusest peale läbi kõige loomulikema tegevuste (nagu liikumine, lõbutsemine, positiivsete emotsioonide tundmine) toetada.

MILOWE meetod põhineb tugevatele modernse psühholoogia ja pedagoogika alustaladele. Meetodis kasutatakse enamasti juhendavaid mängu, vägivaldset suhtlemise reegleid, eneseregulatsiooni teooriat, piltide ja metafooridega töötamise tehnikaid, muinasjututeraapiat ja kehaga töötamist.

Antud juhendmaterjali on kokku kogutud arendavaid mängu, mida saab toredasti vaba aja sisustamiseks kasutada. Need mängud julgustavad last arendama erinevaid oskusi kõige efektiivsemal moel ning seda koos aega veetes. See saavutatakse läbi aktsepteeriva atmosfääri, avatuse ja lapsele keskendumise.

Kuidas saab lapsevanem MILOWEt kasutada?

MILOWE mängud, mida siin juhendmaterjalis näete, pakuvad head võimalust koos aja veetmiseks, suhete ja perekonna omavahelise suhtluse parandamiseks, üksteise vajaduste tundmaõppimiseks, empaatiavõime ja loovuse arendamiseks. Lisaks siin pakutud mängudele soovime me ka teil ise mängu välja mõelda! 😊

Kuidas saab õpetaja MILOWEt kasutada?

Metafoorkaartide kasutamine parendab kujutlusvõimet ning samal ajal tegeleb mõistetega, mis on lapsele tuttavad ja päris. MILOWE meetod aitab parandada õppimis- ja mälu protsesse, mõjutab keskendumist, arendab iseseisvust ja loovust ning äratub tähelepanu maailma suhtes. Kuigi tegu on komplektiga, mis on peamiselt mõeldud pereringis toredalt aja veetmiseks, võivad antud komplekti kasutada ka spetsialistid (tegelikult oleme spetsialistide jaoks välja töötanud eraldi juhendmaterjali).

MILOWE manuaali struktuur

Siin manuaalis väljatoodud mängud on sobilikud peaaegu igale vanusegrupile alustades 3-4-aastastest lastest. Iga mängu kirjelduses on välja toodud ka soovitatud vanused, kuid kuna teie ise teate oma last kõige paremini, saate ise otsustada, millised mängud on sobilikud just teie lapse arengutasemega. Igas kirjelduses on välja toodud miinimumarv mängijaid, reeglid ning ka mängu lisaversioonid. Nagu te varsti näete, on meie mängude peamine reegel **mõnusalt koos aja veetmine**, see tähendab, et meie mängudes ei ole rivaalitsemist, samuti kaotaja ja võitja valimist. Paljudes mängudes on eesmärgini jõudmiseks tarvis teha koostööd. Igas mängu kirjelduses on nimetatud oskused, mida läbi tegevuste arendatakse. Me soovime täiskasvanutel anda lastele pärast iga mängu tagasisidet, eriti tuua välja nende tugevaid külgi.

Olulised sõnad, mida mängukirjeldustes kasutatud on:

Tagurpidi kaart – see on kaart, mis on asetatud lauale pilt allpool. Osalejad ei näe selle pilti.

Mängija – inimene, kelle kord on mängida.

MILOWE leping (reeglid, mida kasutada MILOWE kaartidega mängides)

Iga MILOWE mängu ajal luban ma:

- .. teisi tähelepanelikult kuulata;
- .. lasta teistel lõpuni rääkida;
- .. võtan omaks ja austan teistsuguseid arvamusi;
- .. naeran situatsioonide ja lugude, mitte teiste inimeste peale;
- .. toetan nooremaid osalejaid;
- .. märkan mängu ajal head atmosfääri.

Nende kaartidega on võimalik mitmel moel lõbutseda, selles juhendis on toodud vaid mõned võimalused. Me kutsume teid üles neid mängu vastavalt vajadusele muutma ning lisama ka enda mängu! ☺

1) Näiteid kergematest mängudest. Sobilikud väiksematele lastele (alates 3. eluaastast)

Lisakaardid

Kaardipakis on 3 valget kaarti, mida võib mitmel moel kasutada. Üks idee on lasta lapsel omaenda kaardid luua. Lapsevanem võib valida mõne kindla teema (nagu näiteks aasta-aeg / kaart, mida sa sooviksid kingituseks saada / kaart, mis teeb su tuju heaks, kui oled kurb /..). Olenevalt lapse vanusest võib vanem last aktiivselt kaardi valmistamisel toetada. Kui pilt on valmis, võib lasta lapsel pildil olevat kirjeldada.

Kus on ...

Kaardid on lapse ees (olenevalt lapse vanusest võib olla 1 kaart, paar kaarti või kõik kaardid) ning paluge lapsel leida kaartidelt mõni kindel element (nagu näiteks: „Kus on kass?“). Võite vahetada rollid – nüüd palub laps teil endal kaartidelt mingeid elemente leida. See tegevus arendab keeleoskuseid ja tähelepanu.

MILOWE pealkirjad

Vanem mõtleb koos lapsega erinevatele kaartidele pealkirju. Laps võib pakkuda enda pealkirju ja vanem pakub enda omad. Nii näeb laps, et inimesed võivad näha asju erinevalt ja et see on OK.

MILOWE kujud

Kaardid on lapse ees (olenevalt lapse vanusest võib olla 1 kaart, paar kaarti või kõik kaardid) ning paluge lapsel leida kaardid, millel on näha midagi ümmargust, kolmnurga- või ruudukujulist.

2) MILOWE & kinesteesia

Mängijaid: vähemalt 2

Alates mis vanusest: 4 eluaastat

Arendatavad oskused: mälu, loovus, suhete loomine, füüsiline liigutamine

Mängu kirjeldus:

- Iga osaleja valib ühe tagurpidi kaardi.
- Ta mõtleb välja ühe liigutuse, mille seostab kaardiga.
- Mängija näitab oma liigutust ning teised peavad seda kordama.
- Järgmine mängija näitab enda kaarti ja oma liigutust. Mäng jätkub, kuni kõik mängijad on oma kaardid näidanud.
- Kõik osalejad panevad oma kaardid lauale (tagurpidi).

- Järgmisena valib iga mängija ükshaaval hunnikust ühe kaardi ning peab esitama varasemalt selle kaardiga seotud olnud liigutuse (liigutuse autor võib mängijat aidata, kui mängijale liigutus meelde ei tule).

3) Kaardil olevate elementide meenutamine

Mängijaid: vähemalt 2

Alates mis vanusest: 4 eluaastat

Arendatavad oskused: mälu, keeleoskused, loovus, liikumine

Mängu kirjeldus:

- Laps tõmbab ühe kaardi, vaatab seda mõne hetke ning püüab võimalikult palju kaardil olevaid detaile meelde jätta.
- Ta keerab kaardi ümber nii, et teised mängijad kaarti näeksid ning püüab sõnadega meenutada võimalikult palju kaardil olevaid detaile.
- Kui mängija ei oska rohkem detaile välja tuua, võivad teised mängijad talle vihjeid anda (ilma ette ütlemata).

4) Pere poster

Mängijaid: vähemalt 2

Alates mis vanusest: 4 eluaastat

Arendatavad oskused: loovus, ruumiline mõtlemine, leidlikkus, planeerimine, suhtlemisoskused, kunstilised oskused, aktiivne kuulamine, suhete loomine.

Mängu kirjeldus:

- Alustuseks valivad osalejad postrile teema (näiteks unistuste puhkus / mida meile meeldib koos teha / mis on meie oluline / päevakava / meie perekond / ...).
- Osalejad võtavad suure paberi.
- Iga teema jaoks valib iga pereliige 3-4 kaarti.
- Pereliikmed arutavad omavahel, kuidas kaarte paberile paigutada ning kuidas neid omavahel siduda.
- Iga pereliige räägib, miks valitud kaardid talle olulised on.

5) MILOWE vabas õhus

Mängijaid: vähemalt 2

Alates mis vanusest: 4 eluaastat

Arendatavad oskused: keskendumine, mälu, keeleoskused, loovus, tajuvõime.

Mängu kirjeldus:

- Jalutama minnes valite mõned kaardid.
- Jalutades palute lapsel kaartidel olevaid elemente leida (ei pea olema täpselt samad elemendid, võivad lihtsalt sarnaneda).

6) MILOWE jutud

Mängijaid: vähemalt 2

Alates mis vanusest: 4 eluaastat

Arendatavad oskused: loovus, keskendumine, koostöö, tagaside andmine, kannatlikkus.

Mängu kirjeldus:

- Iga osaleja tõmbab 3 kaarti.
- Neid kolme kaarti kasutades peab osaleja 3 minutiga loo välja mõtlema (selleks võib olla antud ka pikem/lühem aeg; aeg lepitakse mängu alguses kokku).

- Mängijad esitavad kordamööda oma lugusid.
- Pärast igat lugu ütlevad teised mängijad, mis neile selle loo juures meeldis: „Sinu loos meeldis mulle kõige rohkem...“.
- *Lisavariant: mängijad võivad jutuks kindla teema välja mõelda (näiteks reis / fantaasia / unistus / võlukepp / ...)*

7) Puuduv element

Mängijaid: vähemalt 2

Alates mis vanusest: 4 eluaastat

Arendatavad oskused: loovus, peenmootorika, ruumiline mõtlemine, leidlikkus, planeerimine, suhtlemisoskused, kunstilised oskused, aktiivne kuulamine, suhete loomine, tagasiside andmine.

Mängu kirjeldus:

- Iga osaleja tõmbab tagurpidi 2 kaarti.
- Ülesanne on kolme kaarti kasutades lugu välja mõelda. Nipp seisneb selles, et kolmanda kaardi joonistab/loob mängija ise valgele paberitükile.
- Mängijad esitavad kordamööda oma lugusid ning näitavad ka oma kaarte.
- Pärast igat lugu ütlevad teised mängijad, mis neile selle loo juures meeldis: „Sinu loos meeldis mulle kõige rohkem...“.

8) Seoste hunnik

Mängijaid: vähemalt 2

Alates mis vanusest: 4 eluaastat

Arendatavad oskused: loovus, keskendumine, koostöö, tagasiside andmine.

Mängu kirjeldus:

- Kõik osalejad saavad sama palju kaarte.
- Esimene mängija paneb ühe kaardi maha ning räägib seostest, mis tal selle kaardiga tekkisid.
- Järgmine mängija peab lisama oma kaardi, mis läheb kokku eelmise mängija öeldud seoste/sõnadega. Kaarti pannes räägib mängija enda seosest.
- Mäng jätkub kuni kõik mängijad on kõik oma kaardid maha pannud.
- *Lisavariant: see mäng sobib ideaalselt aja täitmiseks, näiteks arstikabineti ootejärjekorras või mõnes muus situatsioonis, kus on tarvis kellegi/millegi järel oodata.*

9) MILOWE tähestik

Mängijaid: vähemalt 2

Alates mis vanusest: 5 eluaastat

Arendatavad oskused: keeleoskused, loovus, tajuvõime.

Mängu kirjeldus:

- Kaardid on lapse ette laotatud.
- Paluge lapsel leida elemente, mis algavad mõne kindla tähega.
- Järgmiseks võite vahetada rollid ning lasta lapsel endale mõni täht mõelda.

10) MILOWE seletusmäng

Mängijaid: vähemalt 2

Alates mis vanusest: 5 eluaastat

Arendatavad oskused: loovus, tajuvõime, füüsilised oskused, suhete loomine, jämemootorika, mitteverbaalne suhtlemine.

Mängu kirjeldus:

- Iga osaleja tõmbab ühe tagurpidi kaardi ja **ei näita seda kellelegi**.
- Osaleja paneb kaardi tagasi kaardipakki.
- Segage kaardid ja laotage need, pilt üleval, mängijate ette.
- Ülesanne on ainult oma kehakeelt (sõnu ei tohi kasutada!) kasutades teistele oma kaarti seletada. Teised püüavad arvata, millist kaarti teine seletab.
- Kui kaart on ära arvatud, on järgmise kord.

11) Perekonna lugu

Mängijaid: vähemalt 3

Alates mis vanusest: 5 eluaastat

Arendatavad oskused: mälu, keeleoskused, loovus, keskendumine, koostöö.

Mängu kirjeldus:

- Iga osaleja tõmbab ühe tagurpidi kaardi.
- Esimene inimene mõtleb oma kaardi kohta välja ühe lause ja ütleb selle koos kaardiga välja.
- Järgmine inimene kordab esimese lauset ning lisab sinna ühe lause oma kaardi põhjal jne.
- Et teha mängu kergemaks, võivad kõik osalejad oma kaardi, pilt üleval, enda ette laotada. Nii võib olla teistel nende lauset kergem meenutada.
- Väheste mängijate puhul võib mängida 2-3 ringi järjest.
- Mängu viimane mängija on mängu alustanud mängija, tema ülesanne on nüüd korrata kogu lugu.
 - Lisavariant: võite koos loo teema välja mõelda (näiteks suvi / minu unistuste päev / naljakas lugu / maagilisel maal / ...).

12) Lööksõna

Mängijaid: vähemalt 3

Alates mis vanusest: 6 eluaastat

Arendatavad oskused: keeleoskused, loovus, keskendumine, koostöö, abstraktne mõtlemine.

Mängu kirjeldus:

- Iga osaleja tõmbab 5 tagurpidi kaarti.
- Esimene mängija valib ühe kaardi ning asetab selle kõige keskele.
- Teised mängijad lisavad selle kaardi kõrvale ühe enda kaartidest.
- Mängijate ülesanne on mõelda välja üks sõna (mingi seos), mis kehtiks vähemalt kolme kaardi puhul. Kui mängijal ei õnnestu seost kolme kaardi vahel luua, võib ta ühe kaardi välja vahetada (ühe kaardiga kaardipakist).
- Mängu lõpus pange kasutatud kaardid kõrvale ning alustage uuesti. Mäng kestab, kuni kõik kaardid on otsas.

13) Õige või vale

Mängijaid: vähemalt 2

Alates mis vanusest: 6 eluaastat

Arendatavad oskused: teise inimese tundmaõppimine, eneseteadlikkus, loovus, teadvelolek.

Mängu kirjeldus:

- Iga osaleja valib 3 kaarti, et teha 3 lauset (1 kaart = 1 lause), mida ta tahab enda kohta öelda. Laused peavad vastama reeglile: kaks õiget lauset, üks vale lause.
- Esimene osaleja näitab ükshaaval oma kaarte ning ütleb nendega seotud laused.
- Teised mängijad peavad ära arvama, milline lause on vale.
- Kõik mängijad kordavad ülesannet.

14) MILOWE jutud

Mängijaid: vähemalt 3

Alates mis vanusest: 7 eluaastat

Arendatavad oskused: enesekehtestamine, enda vajaduste eest hoolitsemine, koostöö, teiste vajaduste märkamine, loovus, läbirääkimisoskused.

Mängu kirjeldus:

- Iga mängija tõmbab 5 tagurpidi kaarti ning asetab need enda ette, pilt üleval.
- Iga mängija loob kolme kaardi põhjal loo ning jagab seda teiste mängijatega. Küll aga ei ütle ta teistele, milliste kaartidega ta loo tegi.
- Teised mängijad peavad arvama, milliseid kaarte ta loos kasutas.
- Järgmine mängija palub eelmiselt mängijalt ühe kaardi (üks nendest kaartidest, mida ta loos kasutas) ning kasutab seda ka enda loos ühe kaardina (jätkab lugu eelmise mängija loo teemaga). Kaardi andnud mängija võib mitte nõustuda ning pakkuda väljapakutud kaardi asemele uut. Dialoog võiks kõlada umbes sellisel:
 - „Mulle väga meeldis see osa, kus .. (näiteks tüdruk ronis õunapuu otsa). Kas sa saaksid mulle anda kaardi, kus peal on .. (näiteks redel)? Ma tahaksin seda enda loos kasutada.
 - „Jah, palun.“ **VÕI** „Kahjuks ei taha ma sulle seda kaarti anda, see on mulle väga oluline. Ma annaksin sulle hoopiski selle kaardi (näiteks kaardi, millel on mägi).“
- Iga mängija esitab enda loo koos teiselt kaardi küsimisega.

15) MILOWE omadussõnad

Mängijaid: vähemalt 2

Alates mis vanusest: 7 eluaastat

Arendatavad oskused: keeleoskused, loovus, taju.

Mängu kirjeldus:

- Kõik kaardid on laotatud osalejate ette, pilt üleval.
- Iga osaleja valib mõttes ühe kaardi ning mõtleb selle kohta omadussõnu.
- Kordamööda ütlevad mängijad omadussõnu, mille nad oma kaardi kirjeldamiseks mõelnud on. Teised osalejad peavad arvama, millise kaardi nad valisid.
- Mäng lõpeb, kui kõik kaardid on ära arvatud.

16) Mina perekonnas

Mängijaid: vähemalt 2

Alates mis vanusest: 7 eluaastat

Arendatavad oskused: empaatia, keeleoskused, loovus, tajuvõime.

Mängu kirjeldus:

- Iga osaleja valib 2 kaarti, mõeldes kahele küsimusele tema paremal istuvale inimesele:
 - Esimene kaart vastab küsimusele: „Mida ma sulle iga päev annan?“
 - Teine kaart vastab küsimusele: „Mida ma sinult iga päev saan?“
- Mängija pöördub enda paremal istuva inimese poole, küsib oma küsimused ja näitab talle oma kaarte.
- Mäng jätkub kuni on taas esimese mängija kord. Mängu võib korrata uuesti, kuid seekord valida kaarte endast vasakul istuvale inimesele. Lisaks võib ka istekohti vahetada.

MILOWE erilisteks sündmusteks:

17) MILOWE autos

Kaarte saab kasutada ka näiteks autoreisil. Üks selline mäng võiks olla järgmine:

- Laps valib ühe kaardi ning täiskasvanu mõtleb välja tähe, millega laps kaardilt seoseid hakkab leidma. Korrata erinevate kaartidega. NB! Eeldusel, et mängus olev täiskasvanu ei ole autoroolis!

18) MILOWE unejutuna

Päevast kokkuvõtte tegemiseks võib paluda lapsel valida üks järgnevatest küsimustest (või mõni küsimus ise välja mõelda):

- 5 kaarti ja „Nimeta üks hea asi, mis sinuga täna juhtus.“
- 3 kaarti ja „Millised olid su tänased õnnestumised? Mille üle sa oma tänastest tegemistest kõige rohkem rahul oled?“
- 3 kaarti ja „Mida sa täna teisiti oleksid saanud teha?“
- 3 kaarti ja „Mida sa täna õppisid?“

***Me soovime teile ilusaid momente oma pere seltsis,
palju rõõmu ja naeratusi, lähedust ja vastastikust toetust.***

MILOWE meeskond

Tõlge: Silvia Soots ja OÜ Via Naturale

